

Jak zhudebnit vodu

23. 11. 2021 [Petr Venglař](#)

Tři skladatelky na závěrečném koncertě festivalu MusicOlomouc

Dne 4. 11. 2021 v 19 hodin byl v olomoucké Redutě slavnostním závěrečným koncertem uzavřen již třináctý ročník festivalu MusicOlomouc. Na programu koncertu zazněly celkem čtyři kompozice tří současných skladatelek, Santy Ratniece, Justé Janulyté a Mirjam Tally, přičemž všechny skladby spojovalo společné téma: vodní inspirace v hudbě. Dvě ze skladatelek, Santa Ratniece a Mirjam Tally, byly na koncertě osobně přítomny. Koncert úvodním slovem zahájil ředitel MFO Jonáš Harman a ředitel a dramaturg festivalu MusicOlomouc Marek Kepřt. Poté již posluchači potleskem přivítali hudebníky Moravské Filharmonie pod taktovkou Petera Vrábela.

Jako první zazněl *Koncert pro klavír a orchestr* z roku 2014 od lotyšské skladatelky Santy Ratniece. Jako sólista vystoupil Miroslav Beinhauer, jeden z nejtalentovanějších domácích interpretů hudby 20. a 21. století, který bravurně zahrál na preparovaný klavír. Samotná skladba působila jako velice osobitá kombinace témbrové hudby, minimalismu a místy také impresionismu. Ve skladbě byla využita řada technik, u smyčcových nástrojů například hra *sul ponticello*, která navozovala dojem šumění a plynutí vody, u hráčů na bicí nástroje poté imitace zvuku o sebe se třecích říčních kamínků, nejtypičtější rysem celé skladby však byla glissanda, která hudbu prostupovala a starala se o neustálé plynutí a proměňování motivů.

Velké uznání si zaslouží v první řadě sólista, který výborně a s velkou citlivostí skladbu provedl. O vysoké míře jeho koncentrace a pozornosti, ale i hudebního cítění svědčí jak jeho souhra s orchestrem, tak i dlouhé klavírní sólo. Po technické stránce nebylo sólistovi co vytknout, skvěle zvládl rychlé běhy i dynamické rozdíly spolu s adekvátní měkkostí úhozu. Perfektní byl

také výkon slovenského dirigenta Petera Vrábela, který dirigoval všechny skladby a navzdory netradičnosti kompozice z pohledu posluchače ani jednou nezaváhal, všem sekcím jasně ukazoval nástupy i dynamiku a celkově provedení dodával energii a řád. Posluchače mohla lehce zmást očividná nehomogenita mezi hráči orchestru (např. nesynchronizovaná glissanda nebo otáčení smyčce v rámci sekcí), což byl ale nejspíš vzhledem k relativně pravidelnému opakování tohoto jevu záměr skladatelky a součást partu, nikoli nepřesnost hráčů.

Druhou skladbou byla *The Colour of Water* pro saxofon(y) a komorní orchestr z roku 2017 od litevské skladatelky Justy Janulytė. Sólo postupně na sopránový, altový a barytonový saxofon zahrál Pavel Zlámal, interpret, improvizátor a také skladatel vlastní hudby. Jestliže pro předchozí skladbu byla typická glissanda, pro minimalismem ovlivněnou *The Colour of Water* to jsou tremola, trylky a neustálá velká práce s dynamikou, díky které se skladba soustavně proměňovala a vyvíjela. Interpretace skladby byla vysoce náročná zejména pro hráče na smyčcové nástroje, kteří po většinu této kompozice hráli tremolo, které sice pro pravou ruku není technicky tolik náročné, ale vzhledem k zhruba dvacetiminutové délce této skladby se jednalo o úctyhodný výkon. *The Colour of Water* ode všech hráčů vyžadovala také nesmírnou míru koncentrace. Part sólisty nepůsobil po technické stránce příliš náročně, nároky byly kladeny spíše z hlediska barvy a dechové kapacity, což sólista zvládl, a navíc s velkou intonační přesností, která byla pro interpretaci navzdory neustálým disonancím nezbytná, zvládl i větší intervalové skoky.

Jako třetí zazněla opět kompozice od Santy Ratniece s názvem *Shant Nadi (Slow River)*. *Chamber Symphony* z roku 2011. Pro skladbu byla opět typická glissanda a střídaly se v ní vážné motivy s odlehčenými částmi. Posluchače mohl zaujmout jazzový rytmus, který na začátku zazněl v kontrabasech. Výkon kontrabasistů by si ostatně také zasloužil velkou pochvalu, protože svou rytmickou přesností vytvářeli kvalitní základ, na kterém mohl celý orchestr rytmicky stavět a na který se dirigent mohl spolehnout. Pro skladbu byla taktéž typická práce s dynamikou, a to s jejími extrémy. Velmi krásný byl také lyrický závěr skladby, který napodoboval tok řeky a v závěru tření kamínků pomocí činelů. V závěrečné části skladby zahráli sólové hlasy koncertní mistr a první violoncellista. Jejich souhra byla velmi zdařilá, přestože party byly náročné zejména co do intonace (houslista hrál

opakující se motiv v neustále klesajících sekvencích, na který vždy violoncellista navazoval). Kvalitní zvládnutí techniky pravé ruky v závěru skladby prokázal první houslista, který musel držet velmi dlouhý pomalý tón, což od houslisty vyžaduje jak technickou zdatnost, tak i koncentraci a odolnost vůči trémě.

Poslední skladbou večera byla *Turbulence* z roku 2006 od estonské, ve Švédsku žijící autorky Mirjam Tally. Jednalo se o velmi energickou a proměnlivou skladbu, jejíž charakter byl z velké části utvářen zapojením elektrické kytary. Skladba celkově působila trochu jako filmová hudba, jejíž kompozici se skladatelka také věnuje. Interpretace skladby byla velmi zdařilá, dirigentovi se zejména podařilo jasně ukázat všechny nástupy a změny, díky čemuž skladba působila jako kompaktní organismus. Posluchače překvapil zejména netradiční závěr skladby, který nechal publikum v napětí, zda skladba nebude ještě dále pokračovat.

Celkově byl tento závěrečný koncert velice vydařený, jak po stránce interpretační, tak po stránce dramaturgické. Zajímavý byl zejména kontrast mezi skladatelskými technikami jednotlivých umělkyň, přestože jejich kompozice spojovalo společné téma vody, a z toho vyplývající odlišné nároky na sólisty, dirigenta i jednotlivé hráče. Přestože koncert přilákal relativně malý počet posluchačů, jednalo se o nevšední zážitek, který byl ještě více obohacen přítomností samotných autorek kompozic.

